

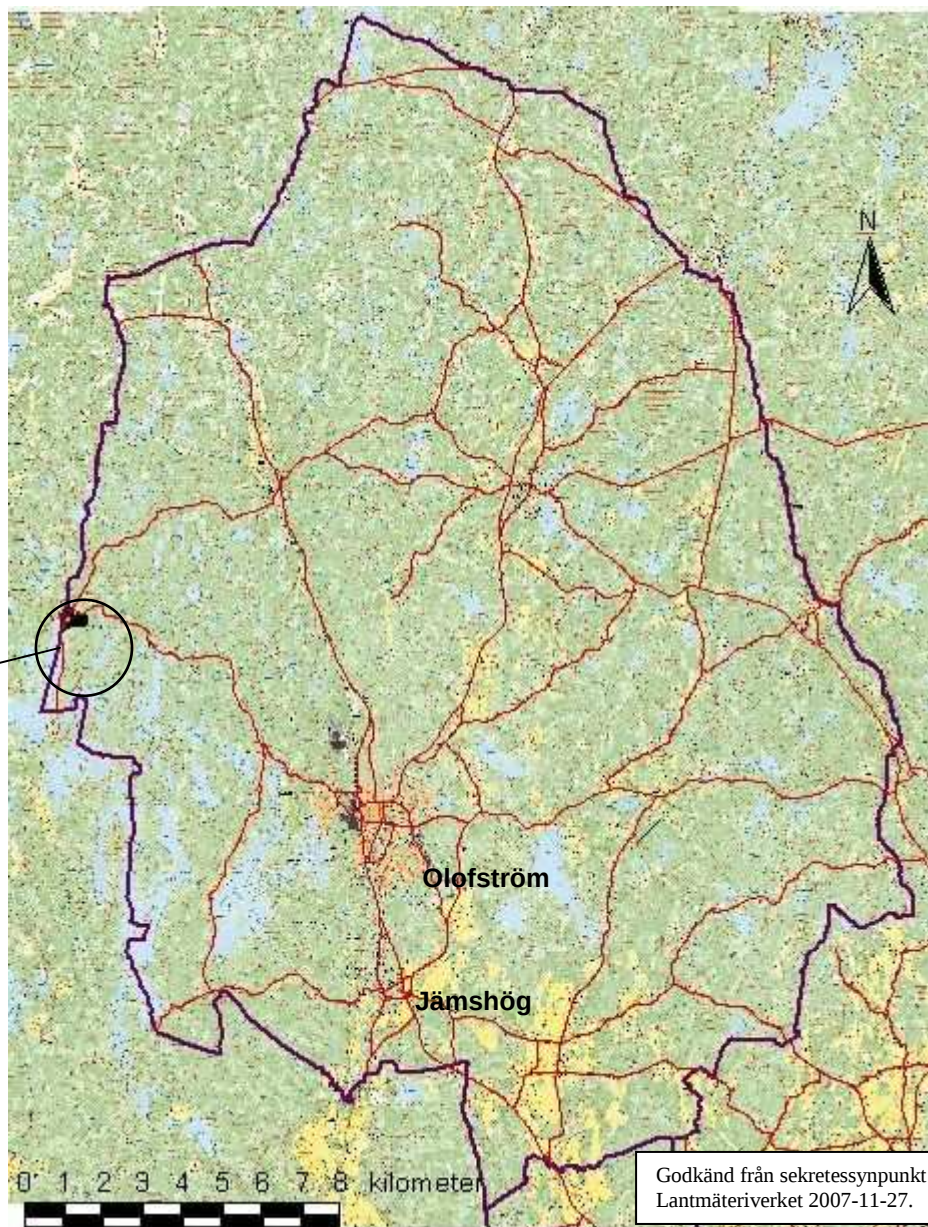
Skötselplan för naturreservatet Lilla Nyteboda

Olofströms kommun

Naturreseptat
Lilla Nyteboda

Översiktskarta med Olofströms kommungräns (lila) och reservatets läge (svart).

Planförfattare: Ingegerd Erlandsson

Beställningsadress: www.k.lst.se

Copyright: Länsstyrelsen i Blekinge län

Layout: Ingegerd Erlandsson / Länsstyrelsen i Blekinge län

Omslagsbild: Bokebacken med ädellövskog sedd från en tidigare åkeryta.

Foto: Ingegerd Erlandsson 2006-10-30

Innehållsförteckning

1	Syftet med reservatet	4
2	Beskrivning av skyddsobjektet	5
2.1	Administrativa data	5
2.2	Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning	5
2.3	Områdets bevarandevärden	9
2.3.1	Geologiska bevarandevärden	9
2.3.2	Biologiska bevarandevärden	9
2.3.3	Kulturhistoriska bevarandevärden	11
2.3.4	Intressen för friluftsliv	11
3	Prioriterade bevarandevärden	12
4	Referenser	12
5	Planerad markanvändning och skötsel	13
5.1	Övergripande bevarandemål	13
5.2	Generella åtgärder	13
5.3	Indelning i skötselområden	14
6	Mål och åtgärder för skötselområden	14
6.1	Skötselområde NO - Naturvård utan produktionsintresse där området lämnas i huvudsak orört	14
6.1.1	Delområde NO1-3	14
6.2	Skötselområde NS - Naturvård utan produktionsintresse där området kräver begränsad skötsel av träd- och buskskikt	16
6.2.1	Delområde NS1	16
6.2.2	Delområde NS2-3	17
7	Friluftsliv och turism	18
7.1	Allmän inledning	18
7.2	Syfte	18
7.3	Information	18
7.4	Tillgänglighet, parkeringar mm	18
7.5	Renhållning och sanitära anordningar	19
8	Utmärkning av reservatsgräns	19
9	Jakt	19
10	Restaureringsplan	19
11	Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	19
12	Förvaltning, tillsyn, dokumentation och uppföljning	20
12.1	Årlig dokumentation av skötselåtgärder	20
12.2	Tillsyn över föreskrifter	20
12.3	Uppföljning av skötselmål	20
12.4	Uppföljning av kvalitetsmål	20
13	Finansiering	20
13.1	Uppföljning av kostnader	20

BILAGA

1. Naturtyper och nyckelbiotoper

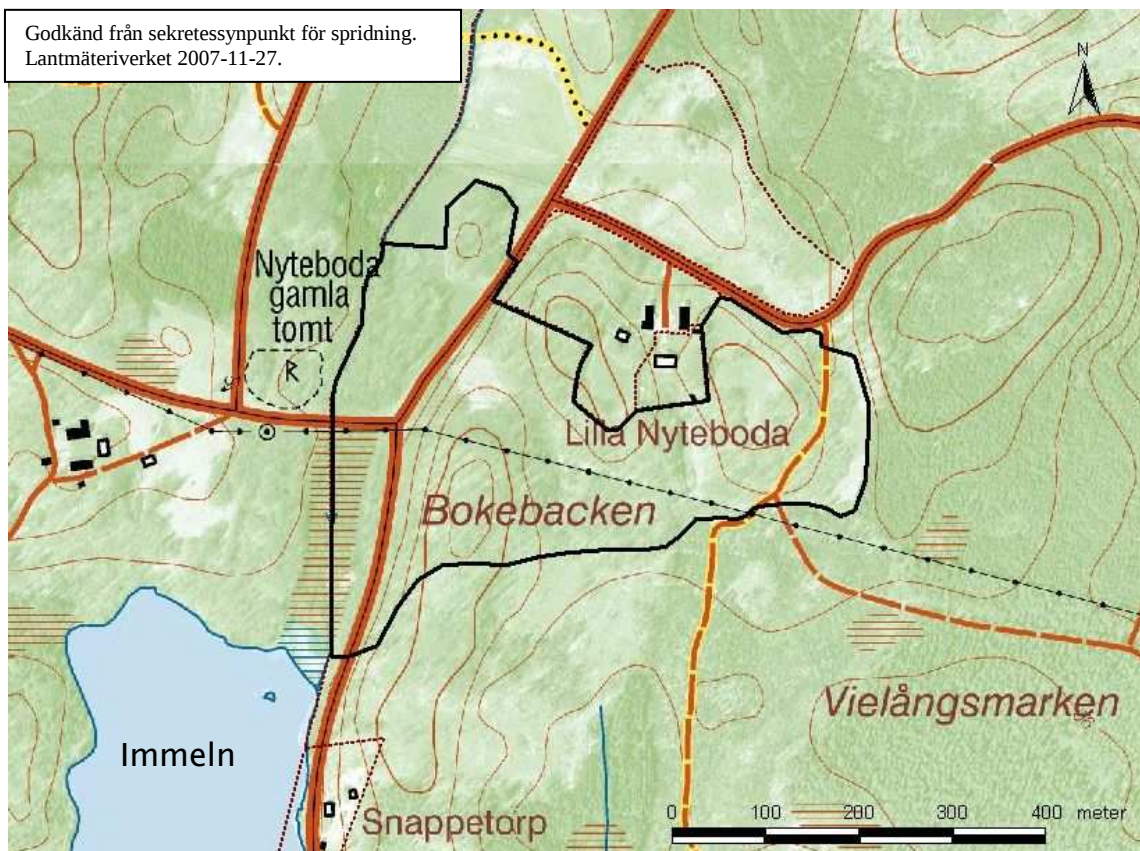
2. Skötselområden och anläggningar

1 Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att

- skydda ett område som är värdefullt främst ur biologisk-ekologisk och geologisk synpunkt,
- bevara biologisk mångfald i ett mindre ädellövskogsområde som är till största delen nyckelbiotop, i något kuperad terräng nära Nytebodaviken vid nordöstra änden av sjön Immeln, med dess signalarter och rödlistade arter,
- vårda och bevara värdefulla naturmiljöer i form av ett mindre ädellövskogsområde i gårdsnära läge med variation i markförhållanden från bäcken och sumpskogen via tidigare odlad mark till blockrika marker med både fuktstråk och torrare höjdlägen,
- återställa värdefulla naturmiljöer på marker där lövskog varit naturligt förekommande innan gran planterades och hävda ett tidigare odlingslandskap,
- skydda och vårda ett område som också har kulturhistoriska värden och bevara, underhålla och åskådliggöra värdefulla kulturhistoriska lämningar,
- trygga tillgången till ett för friluftslivet betydelsefullt strövområde och tillgodose allmänhetens möjlighet till rörligt friluftsliv och upplevelser av områdets natur, samt informera besökarna om områdets geologi, naturmiljöer och kulturhistoria med beaktande av naturskyddsaspekter, såväl på den redan befintliga Skåneleden som inom andra delar av området.

Reservatet är markerat med svart heldragen linje på fastighetskartan.

2 Beskrivning av skyddsobjektet

2.1 Administrativa data

Areal	13,8 ha land
Förvaltare	Länsstyrelsen i Blekinge län
Markslag och naturtyper (ha):	Hedbokskog 8,1 ha, Gallrad ekskog 0,6 ha, Övrig lövskog 2,2 ha, Sumpskog 0,6 ha, Betesmark 2,4 ha.
Landskapselement	Naturliga bäckar, stenmurar, vägar, brofundament och odlingsrösen
Prioriterade intresseaspekter: Rödlistade djur och växter	<u>Lavar</u> : Bokvårtlav <i>Pyrenula nitida</i> NT Lunglav <i>Lobaria pulmonaria</i> NT <u>Svampar</u> : Oxtungsvamp <i>Fistulina hepatica</i> NT, igelkottröksvamp <i>Lycoperdon echinatum</i> NT <u>Fåglar</u> : Bivråk <i>Pernis apivorus</i> EN, spillkråka <i>Dryocopus martius</i> LC
Övriga sällsynta arter och signalarter	<u>Insekter</u> : Bålgeting, <i>Vespa crabo</i> <u>Lavar</u> : Gammelgranslav <i>Lecanactis abietina</i> , korallav <i>Sphaerophorus globosus</i> , traslav <i>Leptogium lichenoides</i> , bårdlav <i>Nephroma parile</i> , havstulpanlav <i>Thelotrema lepadinum</i> , rostfläck <i>Arthonia vinosa</i> <u>Mossor</u> : Fällmossa <i>Antitrichia curtipendula</i> , guldockmossa <i>Homalothecium sericeum</i> , västlig hakmossa <i>Rhytidiadelphus loreus</i> <u>Kärlväxter</u> : Skogsvicker
Friluftsliv	Skåneleden och kortare stigar.

Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning

Det aktuella området Lilla Nyteboda är beläget ca 50 m från Nytebodaviken vid nord-östra änden av sjön Immeln i Olofströms kommun och i direkt anslutning till länsgränsen mot Skåne. Området ligger i delvis kuperad och blockrik terräng, som numera till stor del täcks av ädellövskog dominerad av bok och ek, med tydliga spår av inlandsisens verkningar. Höjdskillnaden inom reservatet är inte så stor, lite mer än 20 meter, räknat från sjön Immelns yta 81,3 meter över havet till högsta backen på ca 105 m.ö.h. i reservatets södra del öster om vägen. Berg i dagen med klipphällar och stup förekommer i den östra delen. Berggrunden består av rödgrå till grå gnejs med granit, pegmatit och aplit som små massiv samt ådergnejs som är en omvandlad bergart. Jordarten utgörs av blockrik och delvis storblockig sandig morän som är näringsfattig, samt mindre områden med kärrmark. Det blivande reservatet som tidigare tillhört Sveaskog har utpekats

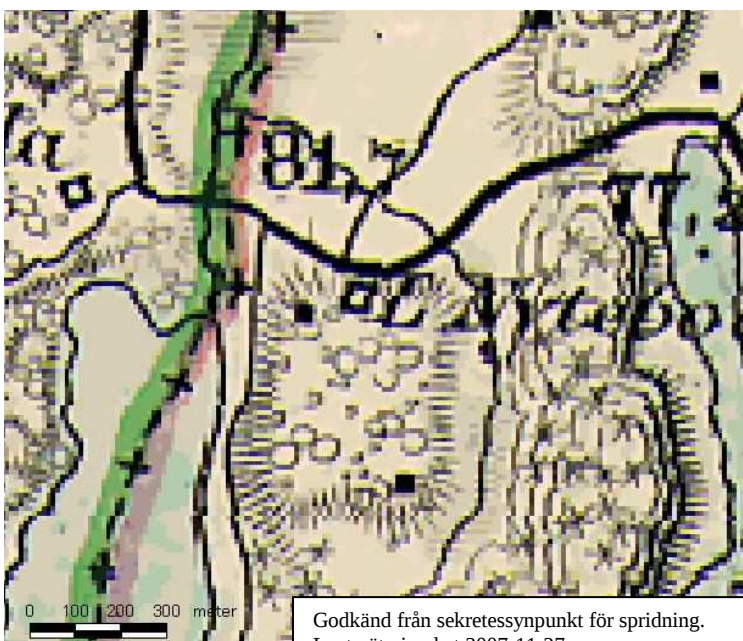
som skyddsvärt objekt inom Naturvårdsverkets inventering "Skyddsvärda statliga skogar och urskogsartade skogar", ett så kallat "SNUS-objekt" med nr 2638 Lilla Nyteoboda. Området har sedan inköpts av Naturvårdsverket för naturvårdsändamål. Området har ett gårdsnära läge precis söder om gården Lilla Nyteboda. På ekonomiska kartan benämns skogsområdet söder om gården för Bokebacken, ett passande namn eftersom området huvudsakligen består av ädellövskog dominerad av bok och ek. Den skogbevuxna marken har förut använts till kreatursbete, virkesuttag och vedfångst. Inom reservatet finns även ytor som tidigare odlats och därefter hållits öppna genom att de använts som betesmark. Bete förekommer även i en del av skogsmarken.

Trädslagen har invandrat till vårt land vid olika tidpunkter efter senaste istiden. Först etablerade sig pionjären björk, tätt följd av tall för 10 000 år sedan. Hassel, alm och ek följde efter och sedan kom lind och ask. Eken tillhör alltså de ädellövträd som etablerade sig tidigt. Boken som invandrade så sent som för 3000-4000 år sedan spred sig bland annat till gamla betesmarker och hade sin största utbredning för 1000 år sedan. Granen däremot spred sig först under 1600-1700-talen norrifrån och dess naturliga sydgräns går över norra Blekinge. Tall har funnits med som ett naturligt trädslag i skogsbygden.

Studier av historiska kartor ger tillsammans med skriftligt källmaterial värdefulla uppgifter om bland annat växtlighet och markanvändning. Det historiska kartmaterialet tillåter nedslag i vissa tidsskikt men vad som hänt däremellan är ibland svårt att veta. En av de äldre kartorna över Blekinge är Petter Geddas skogskarta från år 1684 med anteckningar om trädslag. Nordost om Immeln står det "Ek med tallskog", vilket betyder att området dominerades av ekskog med betydande inslag av tall. Tydligt har boken kommit senare dit. Den för skattningsvärdefulla ollonskogen av ek och bok utgjorde grunden för hur många svin (ollonsvin) som kunde födas upp.

Det aktuella området har tillhört gården Lilla Nyteboda i Jämshögs socken, belägen i det gamla Lister härad. Det har varit en ensamgård i skogsbygden. Åkrarna låg huvudsakligen närmast runtom själva gården och det fanns även mindre åkerlyckor på ägorna. Ängsmarken fanns bland annat intill ån. Skogen har varit av väsentlig betydelse för ensamgårdens försörjning, med allehanda skogsprodukter och som betesmark.

Även ortnamnen kan ge ledtrådar vid tolkning av det historiska landskapet. Förleden

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 2007-11-27.

nyte i Nyteboda innehåller antingen *nöt* för 'hasselnöt' eller återgår det till det äldre vattendragsnamnet *Nyta* och syftar då på givande fiske i den intilliggande ån. Efterleden *boda* kommer av *bod* som syftar på 'enklare byggnad' eller 'förvaringsbod', uppförd vid slåttermarken för förvaring av hö. *Boda*-namnen användes redan under vikingatiden men även långt in i nyare tid. De kan visa på ett medeltida nybygge i skogsmark.

Under 1800-talet genomfördes olika jordskiften för att samla ägorna till varje hemman och begränsa antalet tegar i byarna. Eftersom Lilla Nyteboda varit ett ensamt beläget skogshemman har det inte funnits behov av att genomföra någon skiftesförrättning. Därför finns inga sådana tidiga detaljerade kartor över marken, inte mer än en rågångsbestämning gjord 1806 och ett ägoutbyte 1870.

Den tidigaste kartan som visar något någorlunda i detalj om Lilla Nytebodas marker är Generalstabens karta från 1880, se utsnitt på förra sidan. Den ger information om topografiska förhållanden med höjder, sankmarker och vattendrag, likaså om skogen med olika symboler såsom cirklar för löv och stjärnor för barr. Även vägar, gårdar och torp finns med. Kartan tillkom för militära ändamål. På grund av att kartan är i skala 1:100 000 blir inte uppgifterna särskilt noggranna. Vad kartan säger om markanvändning för Lilla Nyteboda är att höjden var bevuxet med lövskog medan det var skoglös runtomkring, vilket kan tyda på odlingsmark. Skillnaden mellan gårdar och torp har märkts ut med olika symboler, ofylld fyrkant respektive mindre fylld fyrkant. Här fanns en gård och ett torp väster om denna. En väg gick i öst-västlig riktning och korsade länsgränsen, en mindre väg gick söderut längs Immeln. En bäck rann över markerna norr om gården och vägen, ut i Nytebodaån. Denna hade ett mer slingrande förlopp och närmast ån anas markering för sankmark.

Den gamla ekonomiska kartan från 1916, Häradskartan kallad, är i skala 1:20 000 och ger en noggrannare bild av Lilla Nytebodas marker. Det fanns två boningshus vid gården. De vägar som finns utmärkta inom området är vägen över länsgränsen i öst-västlig riktning, en väg söderut längs sjön och en norrut, en mindre väg ledde över marken i den östra delen och en stig rakt söderut från gården. Åkerytorna, gulmarkerade på kartan, som var flikiga till formen låg dels närmast gården och dels som mindre lyckor i skogen. På åkern precis öster om gården, liksom på ett avlångt stycke längs hemmanets östra gräns är inritat impediment som utgjordes av block eller större odlingsrösen. Söder om gården fanns en mindre åkerlycka utan markerade impediment och öster om vägen en liten åker avdelad mitt på. Den största sammanhängande åkerytan fanns väster om vägen, varav de södra delarna ligger inom reservatsgränsen. Även där ses impediment och en skogsdunge låg mitt i. Kartan visar inga topografiska skillnader. Bäckens i norr hade rättats ut och ett dike som gick öster om ån avvattnade åkern. Landskapet var som mest uppodlat i början av 1900-talet. Samtidigt existerade fortfarande det småskaliga jordbrukslandskapet med många äldre strukturer bevarade. Åkrarnas form kommer av de naturbundna förutsättningarna. Betesmarker finns inte karterade på

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 2007-11-27.

denna karta utan det som var bete gömmer sig bakom det som markeras skog. Inom reservatet är det endast lövträd, visat med ringar som symbol. Ett mindre kärr, streckmarkerat, fanns mitt i områdets skogklädda del. Ängsmark, som markerats med grön kant, fanns som sidlänt äng längst i söder intill den uträtade ån innan den rann ut i sjön, samt mellan skogsdungen och vägen. Som ängsmark utnyttjades gärna fuktig mark som årligen översvämmades, men även torrare marker. Steniga magra moränmarker har fått vara betesmark. Träden fanns lite överallt i mångbrukslandskapet. Gränsen runt hemmanet är markerad med streckad linje Längs gränser och hägnader uppfördes oftast stengärden i stenrika trakter som denna.

Flygfotot från 1940-talet visar förhållanden som stämmer väl överens med Häradskartans. Det var ett till stor del skogbevuxet område med sluten lövskog jämte de öppna ytorna som varit åker och äng. Naturgivna förutsättningar som geologi, jordarter, topografi och hydrologi har styrt mycket när det gäller bosättningar och markutnyttjande. De naturliga förutsättningarna spelar alltså stor roll för vilken naturtyp som utvecklas, vilket i sin tur i stor utsträckning avgör hur ett område kan utnyttjas för mänskliga intressen och hur det i sin tur påverkar den fortsatta utvecklingen. Förändring i markutnyttjande kan även förklaras genom samhällsrelaterade förhållanden som har spelat stor roll för landskapets förändring, där skiftesreformer (eller avsaknad av dessa) och tekniska framgångar såväl som sociala strukturer avspeglas. Inom själva reservatsområdet har inte legat några hus som finns dokumenterade. Gården vars marker omfattas av reservatet ligger utanför avgränsningen. Där det varit åkermark syns odlingsrösen och spår av små stenröjda åkerytor. De ytorna är ännu hävdade fast på senare tid med bete. Alldeles norr om den väg som går över länsgränsen mot Nyteboda finns rester av den tidigare länsvägen, som är stensatt och leder genom den blöta marken. Av den äldre bron återstår endast stenfundament men vägen fortsätter på andra sidan ån. Där på Skånesidan finns en fornlämning som kallas "Nyteboda gamla tomt" med lämningar efter en gård med husgrunder.

Det man tidigast vet utifrån kartmaterialet är alltså att det på slutningen nordost om Immeln växte ekskog på 1600-talet. Det finns inga uppgifter om ifall boken fanns där då eller om den har kommit senare. Materialet låter oss endast svagt ana hur växtlighet och markanvändning såg ut vid 1800-talets senare del. I början av 1900-talet ges en tydligare bild av markslagsfördelningen, men inte något absolut säker uppgift om eventuella skogars täthet, ålder eller artsammansättning. Kännedomen om växtlighet och markanvändning blir fragmentarisk utifrån de historiska nedslag vid olika tidpunkter som materialet ger. Med stor sannolikhet har skogen varit fragmenterad under perioder med intensivt bete och ökat behov av byggnadstimmer såväl som ved och virke till olika ändamål. Olikåldrig skog med död och döende ved som hyser signalarter och rödlistade arter, av såväl insekter som mossor, lavar och svampar visar på en trädkontinuitet. När en bok blivit upp emot 130-140 år börjar den bli intressant som värd åt många andra arter, såsom insekter, mossor och lavar. Ifall träden avverkas när de är mogna, vid 100-120 års ålder, förloras de drygt hundra åren ur biologisk synvinkel. Skogen sluter sig alltmer, både genom naturlig succession och genom mänsklig inverkan. Upphört skogs-bete har gett upphov till de nya skogarnas utseende med täta snår och sly.

Naturresevatets marker utgörs idag i till stor del av skog, där aktivt skogsbruk bedrivits på vissa delar. Markerna domineras av bokskog, som till viss del gallrats på senare tid men trots detta till stor del är naturskogsliknande. I bokskogen finns i varierande grad inslag av andra lövträd såsom ek, björk, asp och lönn med flera. Även barrträd som tall, gran och någon en förekommer. En del granar är naturligt spridda och små ytor är mind-

re delar av granplanteringar, vilka ska avverkas efterhand. På planare marker intill Nytebodaån finns sumpskog och blandskog. Backen intill vägen som är bevuxen med gallrad ekskog har en kantvegetation av buskar och omges av öppna marker. Landskapet kring Lilla Nyteboda har välbevarade spår av odlingsformer som dokumenterat fanns i början av 1900-talet och förmodligen är de äldre. Dessa strukturer som finns kvar idag kan i stor utsträckning ses på Häradskartan. De tidigare åkermarkerna har hållits öppna genom bete.

Idag odlas inga marker inom reservatet. Naturen inom Lilla Nytebodaområdet är kulturpåverkad, det vill säga områdets värden och utseende beror på den historiska markanvändningen såväl som sentida utnyttjande och att stora delar av området fått utvecklas fritt på senare tid. Backarna med ädellövskogsdominerande skog har delvis karaktären av naturskog. Där finns på sina ställen senvuxna bokar. Områden med lång skoglig kontinuitet är värdefulla, eftersom de kan hysa speciella arter av skalbaggar, mossor och lavar. Död ved som finns kvar i skogen, i form av antingen torrakor eller lågor och lika så träd med ihåligheter, är viktiga för den biologiska mångfalden och ger området stora naturskogsqualitéer. För att kunna bevara biologisk mångfald samt vårda och bevara värdefulla natur- och kulturmiljöer bör området avsättas som naturreservat.

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Geologiska bevarandevärden

Reservatet är beläget i delvis kuperad och blockrik terräng där även berg i dagen med klipphöllar och stup förekommer. Berggrunden består huvudsakligen av rödgrå till grå gnejs och jordarten utgörs av näringsfattig blockrik och delvis storblockig sandig morän som avsatts under senaste istiden, samt mindre områden med kärrmark. Området med dess blockiga terräng har glaciala och postglaciala lämningar av geologiskt intresse. De kuperade och blockrika markerna i omväxling med stenröjda öppna partier och sumpskogar på flack mark intill ån samt närheten till sjön ger en mångformighet i reservatet och speciella förutsättningar för växt- och djurlivet.

2.3.2 Biologiska bevarandevärden

Den bitvis blockrika och storblockiga näringsfattiga moränen i sluttningarna samt fuktstråk och bäcken som rinner ut i sjön, ger speciella förutsättningar för växt- och djurlivet, vilket gör området värdefullt ur biologisk-ekologisk synpunkt. Vegetationen präglas av det underliggande urberget som även går i dagen och den näringsfattiga moränen med bitvis tunt jordlager, såväl som bäcken och kärrmarkerna. De geologiska grundförutsättningarna ger upphov till olika naturtyper som i sin tur har påverkats av mänsklig aktivitet, exempelvis tidigare skogsbete och åkerbruk. Den skogbevuxna sluttningen domineras av slutna ädellövskog, till största delen bokskog med inslag av andra lövträd som ek och lönn samt även barrträd som tall och gran. Gammal bokskog finns i områdets värdekärna. I bilaga 1 "Naturtyper och nyckelbiotoper" visas dessa på kartan. I direkt anslutning till reservatet på andra sidan ån som utgör länsgräns finns ytterligare en nyckelbiotop, som är en lövängsrest med gott om gamla hamlade träd. Området som på Häradskartan klassades som åkermark och på 1940-talets flygfoto var öppet och hävdad är numera väldigt igenvuxet. Där finns även den fornlämning som kallas "Nyteboda gamla tomt" med lämningar efter en gård med husgrunder.

Det finns olika system för att klassificera naturtyper. I naturreservatet Lilla Nyteboda är den dominerande naturtypen enligt naturtypsindelning i *Svenska naturtyper i det euro-*

peiska nätverket Natura 2000 "näringsfattig bokskog" (9110), allmänt kallad "hedbokskog", en näringsfattig bokskog på moränjordar med sur podsolerad mark som är torr till frisk. Enligt Sydsvenska lövskogar och andra trädbärande marker blir benämningen "bokskog av ristyp" och enligt Vegetationstyper i Norden kallas den för "bokskog av ris-kruståtel-typ" (2221). Sammanhängande marker dominerade av bokskogen finns öster om landsvägen. I fältskiktet förekommer sparsamt med bland annat blåbär, harsyra, kruståtel, vitsippa och vårfryle. Bland bokarna finns några senvuxna träd som kan vara äldre än de ser ut. I svackor förekommer fuktigare partier. I de relativt orörda lövskogarna i den blockrika backen finns mer eller mindre god tillgång på död ved som torrakor, högstubbar och lågor. Genom fri utveckling kommer mängden död ved, särskilt av bok, att öka markant inom en snar framtid.

I kärnområdena med ädellövskog finns en värdefull lav- och mossflora. En backe omgiven av öppen mark, belägen väster om vägen, domineras av ekar och i kantzonen runtom finns bryn med buskar. På den ekbevuxna backen ska hållas fritt från uppväxande sly runt stammarna för att värna om biotopen och dess värden med lavar, mossor och insekter knutna till solbelysta eller måttligt beskuggade stammar. Buskarna i kantzonen har ett biologiskt värde för insekter och ska finnas kvar. Nytebodaån som rinner längs länsgränsen och våtmarken intill där det växer blandsumpskog samt de tidigare odlade och ännu delvis öppna markerna ökar biotopvariationen ytterligare. Intill bäcken finns områden som periodvis översvämmas, bevuxna med sumpskogar av främst klibbal och även ask och glasbjörk. Träden i de blötaste partierna har bildat socklar. Dessa skogar ska fortsätta utvecklas fritt och med naturlig vattenfluktuation. I stora odlingsrösen på gammal åkermark växer bland annat hasselbuskar. Den tidigare odlade marken som senare betats har ett värde i kontinuitet som öppen mark för de arter som lever där. Den bidrar till variationen av biotoper i det mosaikartade småskaliga landskapet och ska fortsättningsvis hävdas.

Området ingår i en anhopning av nyckelbiotoper som även finns på andra sidan länsgränsen mot Skåne. En inventering av naturvärdena i området gjordes 2003 av Skogstyrelsen, vilket ledde till avgränsning av nyckelbiotoper. De rödlistade djur och växter som noterades inom reservatet var bokvårtlav *Pyrenula nitida* (hotkategori NT = missgynnad), lunglav *Lobaria pulmonaria* (NT) och oxtungsvamp *Fistulina hepatica* (NT) och av fåglar spillkråka *Dryocopus martius* (LC = livskraftig). Övriga sällsynta arter och signalarter som hittats är av insekter bålgeting *Vespa crabro*, av lavar gammelgranslav *Lecanactis abietina*, korallav *Sphaerophorus globosus*, traslav *Leptogium lichenooides*, bårdlav *Nephroma parile*, havstulpanlav *Thelotrema lepadinum* och rostfläck *Arthonia vinosa* samt av mossor fällmossa *Antitrichia curtipendula* och guldlockmossa *Homalothecium sericeum*.

Kompletterande uppgifter om sällsynta/skyddsvärda arter inom området har under sommaren 2007 meddelats från Miljöförbundet Blekinge Väst. Då noterades fem exemplar av den rödlistade arten igelkotttröksvamp *Lycoperdon echinatum* (NT) och ett par av bivråk *Pernis apivorus* (EN = starkt hotad) samt signalarten västlig hakmossa *Rhytidadelphus loreus* och den inte så vanliga kal tallört. Samtidigt upptäcktes att en bok med den rödlistade lunglaven hade fällts vid röjning intill en ledningsgata. Detta var en onödig och olycklig händelse, som visar att det inte kan tillåtas underhållsröjning och fällning av träd utan att det görs föransmälan hos länsstyrelsen.

Arter som bokvårtlav, traslav, lunglav, bårdlav och fällmossa indikerar lång skoglig kontinuitet eller långvarig trädkontinuitet av gamla, grova lövträd. Oxtungsvamp som är knuten till gamla kulturbygder med förekomst av jätteeckar är en signalart på gamla brunröta-

de ekar som ofta hyser ett stort antal rödlistade och sällsynta arter. Bålgeting är ovanlig i länets norra skogsbygd. Den i Blekinge ovanliga skogsvickern växer här. Skogsvickern trivs i näringsrik stenig mark och växer gärna på skuggiga vägrenar och skogsstigar. Faunan är inte närmare undersökt, men däggdjursfaunan består av de i trakten vanligen förekommande arterna älg, rådjur, hjort, grävling, hare, ekorre och det finns gott om vildsvin. Av arter som ingår i fågeldirektivt har noterats spillkråka. I övrigt är fågelfaunan sannolikt artrik, med hålhäckande arter såväl som typiska lövskogsarter.

Markerna inom det blivande naturreservatet verkar ha varit mer eller mindre beväxna med lövträd, först ek och senare i huvudsak bok, under de senaste århundradena vilket ger området ett stort biologiskt och ekologiskt värde. Artförekomst av lavar, mossor och svampar såväl som insekter tyder på en trädkontinuitet och tillsammans med tolkning av historiskt kartmaterial ger det en indikation på att skog åtminstone sedan 1600-talet och förmodligen längre tillbaka funnits kontinuerligt inom området. Höga naturskogskvaliteter finns främst inom områdets värdekärnor där en viss gallring är den enda form av aktivt skogsbruk som bedrivits på senare tid. En del senvuxna träd som är mycket äldre än de ser ut finns där och dessa har högt biologiskt värde eftersom de kan hysa mossor och lavar knutna till gamla träd. Det förekommer en del grova träd och död ved i olika nedbrytningsstadier i form av lågor, högstubbar och grenar på marken, vilket ger en gynnsam livsmiljö för vedlevande organismer. Tillgången på och den förväntade ökningen av död ved ger goda förutsättningar för vedlevande svampar, för insektsfaunan samt moss- och lavflora att utvecklas. Delar av området med dess moss- och lavbeklädda klippblock och branta klippfallar ger ett vilt och spännande intryck.

2.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Områdets kulturhistoriska värden ligger i att det har ett gårdsnära läge där marken i de skogliga delarna till stor del utnyttjats med en kontinuitet i användning för bete och virkesproduktion, medan andra delar av den varit uppodlad. Kulturhistoriska spår finns i form av det småskaliga odlingslandskapets åkerlyckor med odlingsrösen och stenmurar, samt äldre vägar och ett brofäste. De kulturhistoriska lämningarna är förmodligen främst från 1800-talet eller tidigt 1900-tal. För att kunna utläsa äldre markstrukturer i landskapet är det viktigt att stenmurarna närmast den tidigare odlingsmarken hålls fria från inträngande vegetation och lagas vid behov, likaså att äldre vägsystems karaktär, storlek och sträckning bibehålls.

2.3.4 Intressen för friluftsliv

Reservatet med dess naturskogsartade ädellövskog och sumpskog, bäcken och närheten till sjön jämte de öppna tidigare odlade markerna, ger tillsammans med de geologiska, biologisk-ekologiska och markhistoriska värdena även ett skönhets- och upplevelsevärde.

Området med omväxlande skogslandskap i kuperad terräng och rester av småskaligt odlingslandskap är idag delvis tillgänglig för allmänheten i och med att Skåneleden redan har sin sträckning därigenom i den östra delen. Dessutom genomkorsas områdets västra del av landsvägar. Andra mindre stigar inom området utnyttjas knappast av besökare. Genom att anordna en mindre parkeringsplats intill vägen, inklusive skyltning om reservatet, och ytterligare någon vandringsstig förutom Skåneleden, skulle allmänheten i större utsträckning få möjlighet att njuta av landskapet samt ta del av och få förståelse för områdets natur- och kulturhistoria.

3 Prioriterade bevarandevärden

1. Rödlistade arter och andra för Blekinge ovanliga arter
2. Mindre areal skyddat lövskogslandskap med våtmark och betesmark
3. Geologiska formationer
4. Odlingrösen, gamla vägar och brofundament

4 Referenser

Litteratur

Cserhalmi, Niklas, 1999: *Fårad mark. Handbok för tolkning av historiska kartor och landskap*, Stockholm

Gärdenfors, U. (ed.) 2005. *Rödlistade arter i Sverige 2005 – The 2005 Red List of Swedish Species*. Art-Databanken, SLU & Naturvårdsverket, Uppsala.

Hallenberg, Göran, 1990: *Ortnamn i Blekinge*

Löfroth, M. (red) 1997: *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*. Naturvårdsverket.

Påhlsson, L. (red) 1998: *Vegetationstyper i Norden*. TemaNord 1998: 510. Nordiska Ministerrådet, Köpenhamn

Länsstyrelsen i Blekinge län, *Blekinges skogar – biologisk mångfald samt urval och skötsel av skogsreservat*, Rapport 2003:1

Länsstyrelsen i Blekinge län, *Strategi för formellt skydd av skog i Blekinge skogar*, Rapport 2006:13

Löfgren, Rolf & Leif Andersson, 2000: *Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker*, Naturvårdsverket, rapport 5081, Stockholm

Löfgren, R., S. Henriksson & Bo Hultgren (red.), 2004; *Skyddsvärda statliga skogar och urskogsartade skogar*, Naturvårdsverket, rapport 5339

Naturvårdsverket. *Nya definitioner av svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*, beslutade 2005

Naturvårdsverket. SKOGAR definitioner beslutade 2005-06-21

2003: Skogsvårdsstyrelsens inventeringar av nyckelbiotoper, sumpskogar och naturvärden

Wickenberg, Pehr Abraham: "Beskrifning öfver Skogarnes tillstånd uti Blekinge Län, år 1839", *Blekinge Kongl. Hushållningssälls Handlingar 1840-41*

Öller, Jöran Johan, 1800: *Beskrifning öfwer Jemshögs Sochn i Blekinge*, nytryck Sölvesborg 1996

Kartor

Petter Gäddas skogskarta år 1684

Generalstabens karta över Sverige, Södra delen, uppmätt 1880, skala 1:100 000 samt utdrag ur databas hos Länsstyrelsen i Blekinge län

Blekinge läns hushållningssällskap, Olofström och Jämshög, Rikets Allmänna kartverk, ekonomiavdelningen, Kartläggning utförd 1916, skala 1:20 000 samt utdrag ur databas hos Länsstyrelsen i Blekinge län

Berggrundskartan 3E Karlshamn NV, 1983, SGU serie Af nr 135, skala 1:50 000

Jordartskartan 3E Karlshamn NV, 1999.SGU serie Ae nr 136, skala 1:50 000

Rikets Allmänna kartverk, Ortofoto, Flygbild 1940

Metria 2003: Ortofotokarta. utdrag ur databas hos Länsstyrelsen i Blekinge län

Lantmäteriet: Sveriges fastighetskarta, utdrag ur databas hos Länsstyrelsen i Blekinge län

Lantmäteriet: Ekonomisk karta 3E 8c Kasseboda (03482)

5 Planerad markanvändning och skötsel

5.1 Övergripande bevarandemål

Målet med naturreservatet är att bevara, utveckla och återskapa ädellövsdominerad olikåldrig skog och sumpskog där andelen död ved i olika former förekommer i riklig mängd och att bevara och hävda delar av ett småskaligt tidigare odlingslandskap. Skogen ska generellt vara en gynnsam miljö för växter, insekter, kryptogamer och andra organismer med krav på lång trädkontinuitet, gamla träd och död ved. Mängden död ved i olika former, dimensioner och nedbrytningsstadier ska öka. Reservatet ska vara tillgängligt för allmänheten.

5.2 Generella åtgärder

Skogsområden som utgörs av för trakten naturliga skogsekosystem skall i huvudsak lämnas orörda och få utvecklas med naturlig intern beståndsdynamik. I de luckor som uppstår när något träd dör eller faller får nya plantor möjlighet att utvecklas och en naturlig självföryngring kommer att ske. Därmed kan målet med olikåldrig skog uppnås. Det gäller ädellövskogen och blandlövskogen såväl som sumpskogen. Vattenflödet i vattendrag och i diken ska ha en naturlig fluktuation, liksom vattennivån i sumpskogen.

Planterad såväl som självsådd gran ska avverkas efterhand. Enstaka gamla stora granar utgör undantag då de sprider sig dåligt och kan därför stå kvar tills de faller. De få lövträd som fört en tynande tillvaro inne i granbestånden eller i skuggan av dessa kommer att gynnas och de i trakten naturligt förekommande trädslagen kan åter få vandra in. Därmed kommer en naturlig successionsutveckling att ske. Barrföryngring, undantaget tall och en, får inte förekomma. Inom reservatet gäller att eventuella granuppslag ska röjas bort.

På eckbacken kan lövföryngring runt ekarnas stammar som skuggar dessa röjas bort för att öka ljusinsläppet på stammen och därigenom gynna sällsynta lavar och insekter som är beroende av gamla ekar med solbelysta eller måttligt beskuggade stammar. Brynet med bland annat slånbuskar runt backen ska finnas kvar som en kantzon. I hela reservatet eftersträvas på sikt en olikåldrig skog där vissa träd får möjlighet att bli riktigt gamla. Föryngring ska ske på naturlig väg, genom att ungplantor växer upp i de luckor som uppstår i skogen när något träd dör eller faller. Vidare ska skogen innehålla riklig mängd död ved i olika former (både stående och liggande), dimensioner och nedbrytningsstadier.

Träd som faller ska ligga kvar och får inte fraktas bort. De får kapas och flyttas till sidan ifall de ligger över en stig, en stengärdesgård eller ett odlingsröse. Kulturhistoriska lämningar såsom stengärdesgårdar intill tidigare odlingsytor, odlingsrösen, äldre småvägar samt brofästet ska bevaras, underhållas och åskådliggöras. För att det tidigare odlingslandskapets värden ska finnas kvar och utvecklas ska de ännu öppna markerna fortsättningsvis betas. Även en del av skogen öster och sydost om gården kan ingå i betesmarken eftersom det blir en lämplig avgränsning. Den del av skogen som betas ingår i ett särskilt skötselområde eftersom det inte blir fri utveckling utan istället begränsad skötsel av träd- och buskskiktet i och med att djuren betar där. Förvuxet slånbuskage i betesmark ska minskas i omfång och hållas efter. Dessutom ska stenmurarna närmast de öppna markerna samt äldre vägsystem hållas fria från inträngande vegetation och lagas

vid behov. Detta görs för att kunna utläsa de äldre markstrukturerna i landskapet. Enligt traditionen rensades gårderna för att behovet av klenvirke till hägnader, byggnadsmaterial och ved var stort.

Kraftledningsgatan får röjas efter behov. De jaktorn som finns inom området, ett i väster på ekbacken och ett i den östra delen av skogen, får vara kvar. Den som bedriver jakt ansvarar för jaktornen. Den utfodringsplats för vildsvin som finns i områdets östra del intill Skåneleden flyttas utanför reservatsgränsen.

5.3 Indelning i skötselområden

Naturreseptat har delats in i olika skötselområden som kräver olika skötselåtgärder, samt friluftsliv och skötsel av anläggningar (se bilaga 2 "Skötselområden och anläggningar"). Flera spridda trädbestånd eller ytor kan tillhöra samma skötselområde.

- Skötselområde NO – Naturvård utan produktionsintresse där området lämnas i huvudsak orört.
- Skötselområde NS – Naturvård utan produktionsintresse där området kräver begränsad skötsel av träd- och buskskikt.

6 Mål och åtgärder för skötselområden

6.1 Skötselområde NO - Naturvård utan produktionsintresse där området lämnas i huvudsak orört

Areal: 8,2 ha, varav delområde:

NO1: 6,1 ha. Bokskog

NO2: 1,5 ha. Blandlövskog

NO3: 0,6 ha. Sumpskog

6.1.1 Delområde NO1-3

Beskrivning

NO1: Bokskog är av *ris-kruståtel*-typ, en näringsfattig bokskog med inslag av andra ädellövträd i blockrik och delvis storblockig terräng på kuperad mark. Hela området med bokskog är beläget öster om landsvägen fram till stigen där Skåneleden går. I områdets värdekärna där är det naturbokskog växer gamla bokar. Det finns klipphällarar och i sänkorna förekommer det fuktstråk. Den bokdominerade skogen har inslag av andra lövträd som ek och lönn samt även barrträd som tall och gran. Trots en viss gallring innehåller skogen ganska gott om död ved.

NO2: Blandlövskogen är belägen i den västra delen av området. Det är delvis en igenväxningsskog på tidigare åkermark, bestående av en blandning av trädslag, dominerat av lövträd med gott om hasselbuskar och med varierande inslag av barrträd, såväl tall som gran. Gränsen är diffus mot det som räknas till sumpskog.

NO3: I områdets västra del mellan bäcken och vägen finns sumpskog, bevuxna med en blandning av trädslag som klipbal, ask och björk. Träden i de blötaste partierna har bil-

dat socklar. Skogen översvämmas årligen i takt med naturlig fluktuation av vattennivån i bäcken och den närliggande sjön. Partiet i sydväst har tidigare utgjort sidlänt ängs-
mark.

Övergripande mål

Det övergripande målet är att bevara, utveckla och återskapa olikåldrig skog, såväl bokskog och blandlövskog som sumpskog, där andelen död ved i olika former och nedbrytningsstadier förekommer i riklig mängd. Naturskogsområdena får utvecklas med naturlig intern beståndsdynamik och med naturlig bildning av död ved. Yngre planterad gran avverkas och skogen får därefter utvecklas fritt. Spridda, äldre granar får stå kvar men ingen förnygring av gran skall ske. Vattnet som rinner i ån och i diken såväl som vattnet i sumpskogen ska ha ett naturligt flöde och tillåtas fluktuera med årstidsväxlingar och varierande vattenmängd.

Skötselmål

- Skogen ska huvudsakligen lämnas orörd och få utvecklas med naturlig intern beståndsdynamik. Bokskogen ska genom naturlig succession utvecklas mot ädel-
lövsdominerad skog. Blandlövskogen och sumpskogen ska lämnas orörd och ut-
vecklas genom naturlig succession.
- Skogen ska med tiden uppvisa olikåldrighet, samt uppnå hög ålder och lång
skoglig kontinuitet i alla delar.
- Skogen ska innehålla riklig mängd död ved i olika dimensioner och nedbryt-
ningsstadier.
- Barrföryngring, undantaget tall och en, får inte förekomma.
- Vattnet i bäckar, diken och sumpskogar får fluktuera fritt.
- Kulturhistoriska lämningar såsom stenmurar intill öppna marker, odlingsrösen
och andra impediment, äldre småvägar samt brofäste ska bevaras, underhållas
och åskådliggöras.
- Stigar och vandringsleder ska vara framkomliga.

Skötselåtgärder

- Överföringen till lövskog ska ske genom självföryngring och genom att befintlig
lövvegetation tillvaratas.
- Död ved av lövträd samt tall och en lämnas orörd där den står eller faller. Träd
som blockerar markerade stigar eller som fallit på kulturhistoriska lämningar får
kapas och flyttas åt sidan.
- Røjning av gran som sprider sig från angränsande granbestånd ska ske fortlö-
pande. Små plantor kan lämpligen rottras.
- I samband med avverkning av gran ska stockar såväl som merparten av avverk-
ningsresterna föras bort från naturreservatet.
- Stenmurar i närheten av öppna marker samt andra kulturhistoriska impediment
rensas med jämna mellanrum, kontinuerligt och varsamt, från uppväxande sly.
Historiska vägsträckor hålls fria från uppväxande buskar och sly.
- Stenar som fallit ner från stengården läggs tillbaka. Ny sten får inte läggas på.
- Utmed gångstigar ska skogen regelbundet ses över och döda eller döende träd
tas åt sidan om de utgör en akut fara för allmänheten.

Restaureringsåtgärder

- Yngre granar ska avverkas inom en tioårsperiod. Stockar såväl som merparten av avverkningsresterna ska föras bort från naturreservatet.
- Efter restaurering ska skogen huvudsakligen lämnas orörd och få utvecklas med naturlig intern beståndsdynamik.

6.2 Skötselområde NS - Naturvård utan produktionsintresse där området kräver begränsad skötsel av träd- och buskskikt

Areal: 5,6 ha. varav delområde:

NS1: 0,7 ha. Ekskog

NS2: 2,4 ha. Betesmark

NS3: 2,4 ha. Lövskog med bete

NS4: 0,1 ha. Kraftledningsgata

6.2.1 Delområde NS1

Beskrivning

NS1: Ekskogen tillhör naturtypen *äldre ekskogar på sura, sandiga marker*. Denna lilla ekskog är av örtfattig typ med varierande inslag av bok, belägen i en dunge på en kulle väster om landsvägen, omgiven av öppen mark. Runt ekbacken växer en kantzon med slån och andra buskar.

Övergripande mål

Det övergripande målet för ekskogsdungen är att bevara och utveckla en gles ekskog utan inslag av gran och skogen ska med tiden uppnå olikåldrighet. Andelen död ved i olika former och nedbrytningsstadier ska förekomma i riklig mängd och med naturlig bildning av död ved. Detta bidrar till att skogsdungen blir en gynnsam plats för rödlistade arter och andra skyddsvärda organismer knutna till solbelysta stammar, till gamla träd och död ved.

Skötselmål

- Ekskogen ska ha ett glest krontäcke och domineras av ek. Det får förekomma högst 20% andra lövträd räknat på antal stammar/hektar.
- Ekskogen ska med tiden uppvisa olikåldrighet, samt uppnå hög ålder och lång skoglig kontinuitet i alla delar.
- Skogen ska innehålla riklig mängd död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier.
- Barrföryngring, undantaget tall och en, får inte förekomma.

Skötselåtgärder

- Ekskogen gallras kontinuerligt från övriga trädslag så att eken dominerar och ekarnas stammar hålls fria från uppväxande sly.
- Död ved lämnas orörd där den står eller faller. Träd som faller ut på vägen eller öppen mark får kapas och flyttas åt sidan.
- Rövning av gran som sprider sig spontant ska ske fortlöpande.

6.2.2 Delområde NS2-3

Beskrivning

NS2: På flera ställen inom reservatet finns mindre ytor med öppen mark som tidigare varit åker och sedan hävdats genom bete. Det är ett välbevarat småskaligt odlingslandskap där några hagar har gott om odlingsrösen, varav flertalet är lagda ovanpå jordfasta block. Det finns även stora rösen beväxna med bland annat hassel. Delvis har området betats av nötkreatur och en välutvecklad grässvål har bildats. Betet ska ökas och alla ytorna ska hävdas för att hålla dessa öppna.

NS3: I anslutning till den öppna betesmarken i öster finns lövskog bestående av mest bok och ek som ska ingå i betesfållan. Den östra delen av bokskogen som ligger i anslutning till öppna ytor med betesmark ska även den betas. Marken är kuperad och stenig. Det finns klipp hållar och stup med berg som går i dagen i öster intill Skåneleden. Själva klippbranten kan stängslas av ifall djuren behöver hållas därifrån.

NS4: En kraftledningsgata genomkorsar området i öst-västlig riktning.

Övergripande mål

Det övergripande målet är att bevara, utveckla och i viss mån återskapa det tidigare odlingslandskapet genom att fortsättningsvis hålla markerna öppna genom beteshävd. Slånbuskage som breder ut sig behöver minskas i omfång genom röjning. Dessutom ska stenmurarna närmast de öppna markerna samt äldre vägsystem hållas fria från inträngande vegetation och lagas vid behov. Därigenom synliggörs områdets historiska markstrukturer. Även skogsområdet i den östra delen betas. Lämpliga betesdjur är nötkreatur.

Skötselmål

- De tidigare odlingsmarkerna ska skötas så att de ej växer igen.
- Skogsmarken ska innehålla riklig mängd död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier.
- Barrföryngring, undantaget tall och en, får inte förekomma.
- Kulturhistoriska lämningar såsom stenmurar, odlingsrösen och andra impediment samt äldre småvägar ska bevaras, underhållas och åskådliggöras.
- Stigar och vandringsleder ska vara framkomliga.

Skötselåtgärder

- Området ska i sin helhet betas årligen av i första hand nötkreatur med minst bi-behållet betestryck.
- Röjning av slånbuskar och andra inträngande buskar ska ske kontinuerligt.
- Död ved av lövträd samt tall och en kan lämnas orörd där den står eller faller. Träd som blockerar markerade stigar eller som fallit på kulturhistoriska lämningar får kapas och flyttas åt sidan.
- Röjning av gran som sprider sig från angränsande granbestånd ska ske fortlöpande. Små plantor kan lämpligen rottras.
- Stenar som fallit ner från stengården läggs tillbaka. Ny sten får inte läggas på.
- Utmed gångstigar ska skogen regelbundet ses över och döda eller döende träd tas åt sidan om de utgör en akut fara för allmänheten.

7 Friluftsliv och turism

7.1 Allmän inledning

Naturvårdsintressena är överordnade friluftslivets intressen. Områdets natur ska kunna upplevas utan att reservatets naturskogsvärden påverkas negativt. Naturreservatet besöks i begränsad utsträckning av allmänheten i den östra delen där Skåneleden har sin sträckning, medan andra delar är mindre tillgängliga och därav inte lika välbesökta. Området är även tillgängligt från landsvägen i väster. Besöksfrekvensen kommer sannolikt att öka något efter reservatsbildandet.

7.2 Syfte

Syftet med anläggningar för friluftslivet inom naturreservatet är dels att ge besökare möjlighet att lära sig mer om naturvärdena i området kopplade till landskapets kulturhistoriska utveckling och nuvarande markanvändning, dels att tillgodose allmänhetens intressen av strövområden och möjlighet att vistas i ett naturskönt område. Friluftslivet får inte medföra förstörelse eller slitage på naturreservatets natur- och kulturmiljövärden. Samtliga anordningar för friluftslivet skall vara utformade på ett diskret sätt.

7.3 Information

Hänvisningsskyltar om reservatet sätts upp längs lämpliga vägar, t.ex. vid angränsande vägkorsningar samt i Olofström och i Vånga samhälle. Namnskyltar för reservatet sätts upp utmed berörda vägar. Stora informationstavlor med karta, huvudsaklig information samt gällande föreskrifter för naturreservatet, utformade enligt rådande policy för skyltning av naturreservat, ska placeras vid den parkeringsplats som anordnas och där man på Skåneleden kommer in i reservatet norrifrån. Dessutom kan det sättas upp mindre skyltar med information om speciella geologiska och biologisk-ekologiska värden, samt natur- och kulturhistoriska objekt i anslutning till dessa i reservatet. Informationen bör finnas på svenska, engelska och tyska.

Underhållsåtgärder

Skyltarna ska ses över regelbundet och bytas ut vid behov.

7.4 Tillgänglighet, parkeringar mm

Reservatet är i dagsläget tillgängligt dels från bilvägar som passerar genom området, dels från vandringsledens ingångar i öster, men någon parkeringsplats finns inte inom området. Parkeringsplats anordnas väster om landsvägen, söder om ekbacken. Bord och bänkar av enkel modell placeras vid parkeringen eller en bit upp i ekbacken. Det ska stå tydligt angivet som restriktion att eldning ej är tillåten.

Den markerade vandringsleden utökas med en stig genom områdets södra del samt längs med vägen för att göra det möjligt att från parkeringsplatsen ta sig runt, se förslag i bilaga 4 "Skötselområden och anläggningar". I och med att öppna marker ska beteshävdas behöver det anordnas grindar och övergångar med trätrappa för Skåneleden samt övergång längs rundvandringsstig. Genom dessa åtgärden ökar framkomligheten och dessutom kanaliseras besökarna så att slitaget minskar i känsliga naturtyper. Enkla spångar kan behövas utmed den föreslagna vandringsstigen vid fuktstråk i områdets södra del.

Underhållsåtgärder

Parkeringsplatsen hålls i ordning. Bord och bänkar ses över och trasiga delar byts ut. Gångstigar ska vara framkomliga och väl utmärkta. Trappstegar och räcken vid stängselövergångar ska ses över och lagas vid behov. Markeringar målas i, alternativt stolpar byts efter hand.

7.5 Renhållning och sanitära anordningar

Det finns inga renhållnings- eller sanitära anordningar för allmänheten inom reservatet. I anslutning till parkeringsplatserna bör behovet av utplacering av soptunnor övervägas. Behovet av en toalett intill parkeringen kan också övervägas.

Underhållsåtgärder

Eventuellt utplacerade soptunnorna ska tömmas och eventuella toaletter ses över regelbundet.

8 Utmärkning av reservatsgräns

Utmärkning av reservatets gräns ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

9 Jakt

Upplåtelse av jakträtt sker genom länsstyrelsen på naturvårdsfondens mark. Därvid skall beaktas hänsyn till friluftsliv och skyddsvärd fauna. Markerade vandringsleder skall vara öppna för allmänheten under jakt. Jaktorn får vara kvar. Inga siktgator får röjas. Utfodringsplats för vildsvin, belägen på mark som ska ingå i betesfälla, flyttas utanför reservatet.

10 Restaureringsplan

11 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finans
Markering av stigar och utmärkning av parkeringsplats	2008-20xx	Hela reservatet	Staten	1	Staten
Avverkning av gran	2008-	Hela reservatet	Staten	1	Staten
Bortröjning eller ringbarkning av gran	2008-20xx	Hela reservatet	Staten	1	Staten
Bete	Varje år	Skötselområde NS2-3	Arrendatorn	1	Staten

12 Förvaltning, tillsyn, dokumentation och uppföljning

Naturreservatet förvaltas av Länsstyrelsen. Vid förvaltning bör Länsstyrelsen samråda med markägarna samt med företrädare för bland annat kommunen. Så långt det är möjligt bör löpande tillsyn och skötsel utföras av uppdragstagare.

12.1 Årlig dokumentation av skötselåtgärder

Den som praktiskt utför olika typer av skötsel i naturreservatet (vanligen brukaren eller förvaltaren) ska föra anteckningar över genomförda skötselåtgärder och årligen avrapportera dessa till länsstyrelsen. Ansvarig förvaltare bör följa upp skötselåtgärder tillsammans med dem som genomför åtgärderna med högst fem års mellanrum.

12.2 Tillsyn över föreskrifter

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av föreskrifter.

12.3 Uppföljning av skötselmål

Uppföljning skall utföras vart tionde år, av länsstyrelsen.

12.4 Uppföljning av kvalitetsmål

Uppföljning av naturtyper och landskapselement skall utföras vart tionde år, av länsstyrelsen.

13 Finansiering

Naturvårdsförvaltaren svarar för de skötselkostnader som reservatsbeslutet kan medföra. Olofströms kommun ansvarar för framkomligheten på Skåneleden.

13.1 Uppföljning av kostnader

Görs årligen av naturvårdsförvaltaren, Länsstyrelsen.

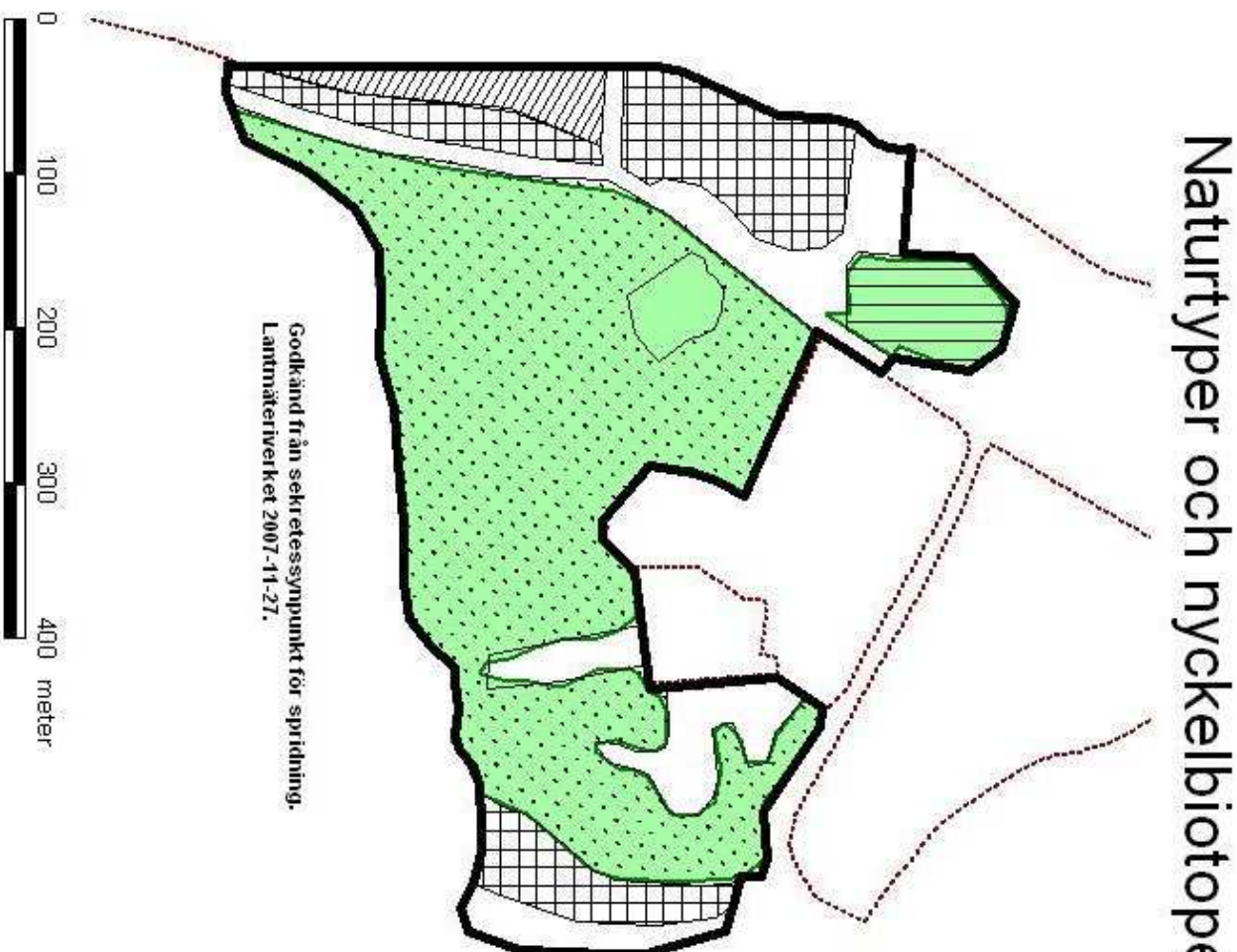

Naturreseptet Lilla Nyteboda i Olofströms kommun bildas i syfte att skydda ett mindre ädellövskogsområde i blockrik terräng på något kuperad mark inklusive tidigare odlad mark och sumpskog intill nordöstra änden av sjön Immeln, för att bevara och utveckla områdets biologisk-ekologiska och kulturhistoriska värden samt tillgodose allmänhetens möjlighet till rörligt friluftsliv. En del i Länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturresept.

Skötselplanen innehåller syftet med reseptet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv och turism, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Naturtyper och nyckelbiotoper

Teckenförklaring

 Reservatsgräns

Naturtyper

 Bokskog

 Ekskog

 Blandlövs-skog

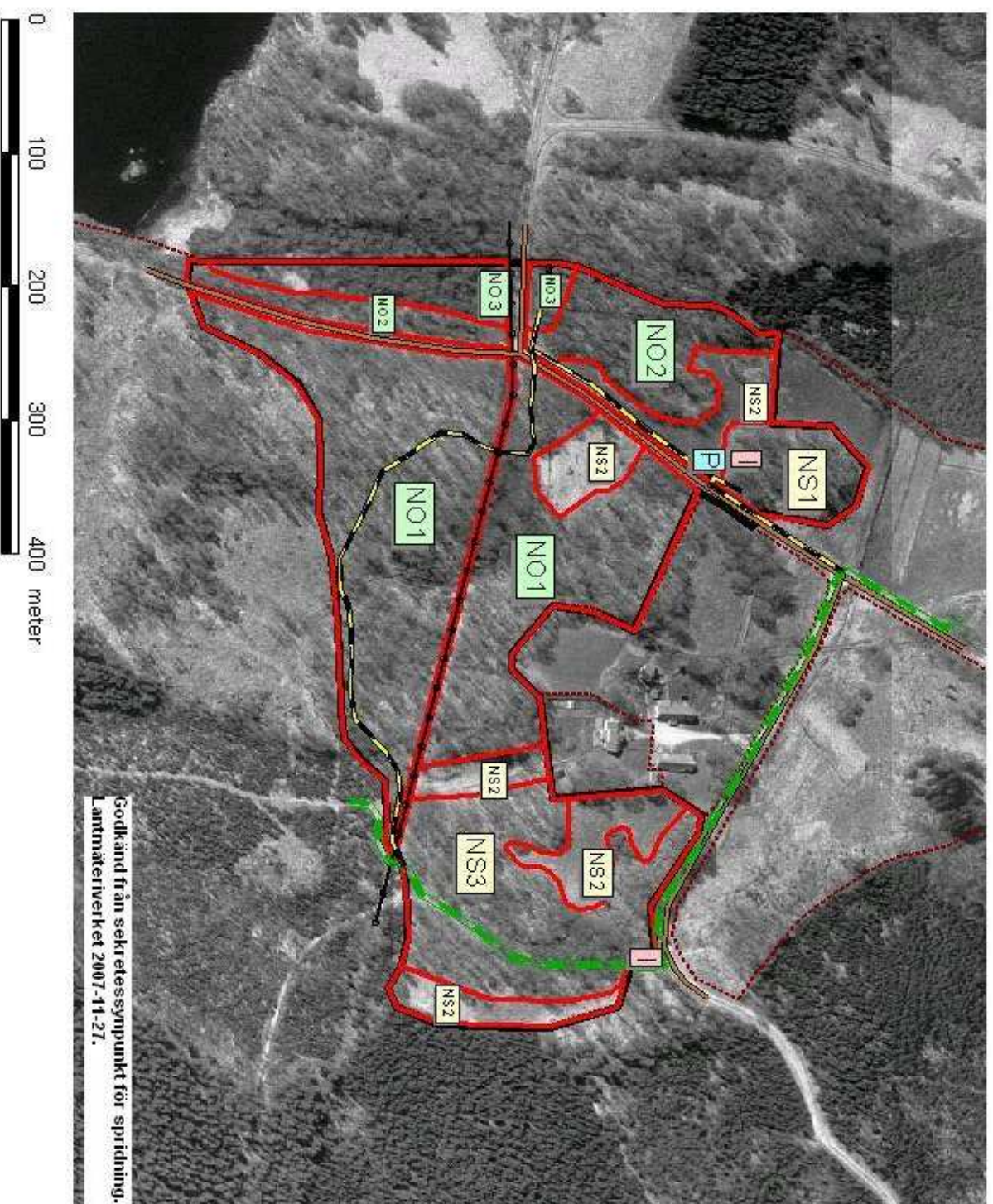
 Sumpskog

 Betesmark

 Nyckelbiotop

 Fastighetsgräns

Skötselområden och anläggningar

Teckenförklaring

- Reservatsgräns
- Skötselområden
- Naturvård, orört
- NS Naturvård, skötsel
- Parkeringsplats
- Information
- Vandingsled, Skåneleden
- Föreslagen vandingsstig
- Väg
- Krattledning
- Fastighetsgräns